

— У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 28. ФЕБРУАРА 1884. —

ГОДИНА IX.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 22.

УРЕЂУЈЕ А. ХАДИЋ.

Излази свака о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. — Претпоставља се шаље администрацији „Позоришта“, у матичном ставу, у Новоме Саду.

С ј

ХАМЛЕТ.

Трагедија у 5 чинова, од Виљема Шекспира, с енглеског превео др. Лаза Костић.

(Наставак.)

Краљ.

Бранил' ко?

Лаерте.

Ни сва селена, само воља ми,
а малу моћ ми распоредићу,
далеко ће да згоди.

Краљ.

Лаерте мој,
желиш ли дознат' узрок јамачно
твог оца смрти: је л' ти освета
на пречаш нагла обое да и му,
примач и платач, крвник му и друг?

Лаерте.

Крвници само:

Краљ.

Хоћеш да их знаш?

Лаерте.

А пријатеље загрили ћу му,
к'о животворни благи пеликан
нахранит' својом крвљу.

Краљ.

То је реч
доброга сина, правог племића.
Да нисам ја твог оца смрти крив,
и да сам њом највећма сјађен,
појавиће се јасно суду твом,
к'о сунце оку ти.

Данци (Извнуда.)

Пустите је.

Лаерте.

Каква је вика то?

Враћа се Офелија.

О сунце, спрж' ми мозак! сузе преслане,
испал'ће свест и снагу вида мог! —
Вере ми, платиће ти лудило

тежином својом док не превагну!

О мајска ружо! драга девојко!

Офел'јо слатка, мила сестрице!

Је л' можно, Боже, младе цуре ум
да ј' исто смртан к'о у старца век?
Милостива је љуба природе,
за својим драгим на далеки пут,
драгоцен шаље какав углед свој.

Офелија.

(Пева.)

Без покрова на носила;

Трајна нинани нена:

А силна суза у гроб росила;
Збогом, голубицо!

Лаерте.

Да имаш ум те причаш освету,
покренуло ме не би као то.

Офелија.

Певајте, *Доле доле, кад га зовеш доле-ле.*
О, како точак уз то зврји! То је онај неверни
повереник што је украо ћер свога газде.

Лаерте.

То ништа више је него нешто.

Офелија.

Ево рузмарина, то је за успомену; молим
те, драги, сећај ме се: а ево овде зеленкаде,
то је за мишљење.

Лаерте.

Памет у лудилу; слога мисли и успомене.

Офелија.

Ево вама сасе, и пресличице: — ево вама
мајкине душице; а ево и мени: да кажем цве-
ће милости: — придените још какав знак уз
вашу мајкину душицу. — Ево зеленкаде: Ја
бих вам дала коју љубичицу; али све суувеле

кад је мој отац умръо. — Кажу да је лако свршио, —

(пева:)

Радоване, моје радовање, —

Лаерте.

И јад и туга, страст и пак'о сам,
у ње је драгост и умнјатост.

Офелија (пева.)

Зар неће више доћи?

Зар неће више доћи?

Умръо је, неће, не,

Кад мора да се мре.

Он неће више доћи.

Брада му била бела к'о снег
Старе му биле кости;

Нема га, нема га сад,

На што нам тута и јад:

Бог да му душу прости!

И све хришћанске душе! Молим Бога.
С Богом оставите!

(Одлази Офелија.)

Лаерте.

Видиш ли, Боже, то?

Краљ.

Лаерте мој,
ја морам с тобом твој прозборит' јад,
јер имам права на ње. Сад одлази,
најмудрије избери другове,
међу нама да суде смиљен суд.
А нађу л' да сам, како било, крив,
ја дајем живот, круну, државу,
што имам све у твоју намиру.
Ал' ако не, умир' се, стрпи се,
па ја ћу с тобом свој да сложим труд
рад мира душе ти.

Лаерте.

Па тако, да:
Чудна му смрт, па кришом сахрана,
ни грба му, ни мача нема гроб,
ни спровода, ни пратње свечане,
то валије од земље до неба,
то морам расправити.

Краљ.

Тако буд';
на увредника сав нек' падне суд,
молим вас, хајте са мном.

(Одлазе.)

ЛИСТИЈИ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Ромео и Јулија,) трагедија у 5 чинова, написао В. Шекспир, с енглеског превео др. Лаза Костић, за српску позорницу уредио А. Хаџић.

И сувише спорадични прикази Шекспирових глума — деси их се сваке сезоне тек по један два, у најбољем случају три — свагда нас љанда дочекају са надмоћним неким смешењем, гласећи нам зар њиме, е смо препотопљани Волтер-Готшедовци, што жигашемо чеда великога Британца „ишчадијама“ дивље и суроге фантазије, ма да се у њих час по открије по који траг правоме генију“, те им дајемо шо нужди, обичаја можда ради или том по којем трагу за љубав маха и живота. Но приказ у четвртак 23. фебр. о. г. — овогодишњу литију Шекспирскога култуса повела је била тога дана, од пројектованих осам девет ли недеља у другој половини пете недеље (!), „трагедија љубави, Ромео и Јулија“ — није баш тако развукана сасвим уста; морао је ма ко „из школе избрблјати“, те је приказ тај чуо, да се нешто шумиња, да ће као скоро први пут у госте доћи и „трагедија љубоморе“ па за њоме и „дански краљевић“, те као велиг, кад је већ ту „љубав“

и „љубомора“, што да се онда „пријатељство“ снебива па да не дође, кад су њему као староме знанцу врата широм отворена — нећете богме дуго ни чекати, ево нас већ друге недеље, уплеће се ту Шајлок-Тоша Јовановић — па ни по „деду-Лира“ не треба баш лимуна слати а „городад“ ће здраге воље домамити стара наша Ката Баптистина, Драгиња Ружићка. Но па ћо нас све тако на окупу — вели „упитни“ приказ — хоће да угости, тај се ин ристо Шекспирскога ентузијазма љанда ухватио у коштац са онима из периода Sturm- и Drang'-а, томе је већ опасно, „надмоћно развлачити уста“. Осим тога је „упитни“ ваљда и то увидио, да се главом он баш нема повода тужити и јадати, јер њега ево већ осам година не само свагда радо да дочекамо, него га и с пијететом прочастимо. Та бојаги је само и оно његово досад „надмоћно-милостиво“ смешење; напао се тај одмах у нас као код своје куће, обукао се у језик, што је као ретко који ќадар, песничкој фантазији дати одмерених облика, а тумача затекао, који знаде, као ниједан од „gründlich-делија“, створити предлог потпуно еквивалентан оригиналу.

Без „надмоћног смешења“, озбиљан, трезвен,

од срца искрено одајући пошту Манима великога песника, е такав је овога пута хтео да буде приказ „Ромеа и Јулије“. Трезвености је било мало преко јего, те је скривила, да је Ромео крај све своје талијанске жарп могао после оне ноћи, што је Боденштет крсти „selige Wip-desnacht“, дати Јулију својој каде, да пре растанка још косу удеси и свежим је цвећем уреси. Но ал' му се Јула за то мало „сузете“ своје одужила, те се оканула прорачунате трезвености — та експотична је то биљка за тако ватрене љубавнике — па је у одабраном додуше али тек ипак неглажеју прешла улицу до Фра-Лоренца. Ту је опет требала озбиљност да прихвати мало трезвеност, да баш са свим не падне. Е, али је озбиљност зато на другој страни имала пуне шаке посла, имала је да диктује Лоренцу све оне максиме и сентенције, „ону мирну, трезну мудрост“, коју је Лукић са онолико племенита мара проучио био. Трезвеност на једној, озбиљност на другој страни, обое у послу, да богме да је онда Тибалт морао проћи на лијо. „Роб тај мачу своме“, што смрђу својом Боденштету ни најмањега саучешћа не може да измами, измамио је овога пута падом — мал не рекосмо игром својом, но најпосле неби ни то био баш *lapsus calami*, са кога би се морали кајати — ипак саучешће у некога, добро је на своју страну оне, што их није бог зна како мучно засмејати а на невољу их толико има, да их човек и без Дијогенова фењера наћи може. И Меркуције је те имао на својој страни али за отиштету били су уза њу и они други, не толико смешњиви, радујући се видљивом напретку његовом и успеху томе новом. Ти су други задовољно слушали и Ескала, кнеза од Вероне, те му отварају лепе изгледе у будућност. Г.

П О З О Р И І І І Т Е .

* (Народно позориште у Загребу.) Читамо у „Viencu“: „Редитељске неприлике“, нова изворна шала у једном чину од Ђуре Естера, писца познате комедије „Шоштар и ашешор“, приказивала се први пут 5 марта о. г. Писац приказује верним пртама тешкоће и неприлике, што могу задесити редитеља добровољачких представа у помањим варошима и местима. Многи, који преузеше и научише улоге, враћају их редитељу у задњем часу, које с породичних разлога, који су у таквим местима врло важни, које ради којекаквих мушкица у глави. Сад ваља тражити редитељу нових „сила“, сад ваља да се уче из нова улоге: те тако трчи амо, трчи тамо, само да се не осујети уречена представа. Да како, да редитељ таквих представа, које се врло често приређују у славу које месне личности од упли-

ва, мора бити спреман на највеће жртве, као што су: губитак бујне и велике браде и тренутан губитак његове заручнице, која прислушкује пробу љубавних призоре, па, јадна, мисли, да је њезин заручник у истину другој поклонио своје срце. Ове прилике и неприлике приказује нам врло наравно и истинито и најновија шала г. Ђуре Естера, која је много смеха побудила у општинству, чему да како много доприносп, уз оригинално и управо типично цртање, комична улога слуге Мишке. Г. Естер показује и овом, најновијом шалом, да у њега има врло много хумора, који се показује у комичним ситуацијама и шаљиво пртаним карактерима, и да је посве оригиналан, што је свакако врло похвално за драматичара, и да су његова вешти карактерисана лица прави правцати Хрвати.*

* (Народно позориште у Загребу.) *Rosi kao gost.* „Нар. Нов.“ од 5. марта пишу: „Спиноћ напунило се позориште тако, како ретко код нас бива. Чим се млади уметник појавио на позорници, поздрави га општинство бурним плескањем, а кад је на својим маленим гуслама елегантним потезом загудио, не беше одушевљењу краја. Глас Марцела Росија допрљо је већ пре у наше крајеве, али спиноћ смо се и сами осведочили, да је Роси уметник у правом смислу. Техничка његова вештина, која се приближује највећем ступњу савршености, доцешта му шалити се с најтежим бравурним комадима, те извађати сваковрсне вратоловне скокове тако сигурно и чисто, да му се човек мора дивити.

Прву тачку, Липинскијев „Concert militaire“ извео је Роси уметничким схваћањем, како га човек само помислити може. Свака скала, свака пасажа била је савршена, а његов трилер тако је леп, правилан и необично брз, да је једва појмљиво, како га човечија рука може тако извести. Да га само слушамо, а невидимо рекли бисмо да је какав строј или можда каква ненаравна спла, која гудалом и жицама равна. Једино је што би се г. Росију могло приговорити то, да има премало осећаја, те да се тим доникле удаљује од свога колеге, кога смо недавно имали срећу слушати. Прелаз из најјачега форте до најтишега пијана могао би бити савршенији. Но чини се, да млади уметник више обрађује техничку своју вештину, којом је збога до највећега степена допрљо. Паганинијев „Moto perpetuo“ одгудио је, да га савршеније неможеш помислити.

На срштку повлађивало је општинство уметнику тако бурно, да је Роси морао два комада додати, те се по себи разуме, да је како „Romance sans paroles“ од Камила Сиворија Op. 23. тако и „Serenata“ од Московског Op. 15. уметнички изведенено.*

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

22. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТИПЛАТИ 15.

У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 28. ФЕБРУАРА 1884.

МАКСИМ ЦРНОЈЕВИЋ.

ТРАГЕДИЈА У 5 ЧИНОВА, С ПЕВАЊЕМ, НАПИСАО ДР. ЛАЗА КОСТИЋ, ЗА ПОЗОРНИЦУ УДЕСИО

А. ХАЦИЋ, МУЗИКА ОД А. МАКСИМОВИЋА.

О С О Б Е:

Дужде од Млетака	Суботић.
Борђе, син му	Барбарић.
Анђелија, кћи му	Л. Хадићева.
Фллета, удовица дужевог сина Марка	М. Рајковићка.
Иво Црнојевић	Лукић.
Јевросима, жена му	Д. Ружићка.
Максим, син му	Ружић.
Милош Обренбеговић	Димитријевић.
Радоје, Црногорац	Рашић.
Јован, капетан, пивни синовац	Љ. Станојевић.
Илија Ликовић,	
Милић Шереметовић } војводе	Динић.
Буро Кујунџић,	
Надан Бојимир,	Марковић.
	Милосављевић.
	И. Станојевић.

Војводе црногорске, млетачка господа, црногорци, млечићи, пажеви, маске, сватови, слуге.

Збива се у Млеткама и у Црној Гори.

У четвртак 3. марта: „МЛЕТАЧКИ ТРГОВАЦ“. Позоришна игра у 5 чинова, написао В. Шекспир, првео Јован Петровић, за српску позорницу удео А. Хадић.

Улазнице се могу добити у писарници позоришној од 9—12 пре подне и од 3—5 после подне, а у вече на каси.

Болује: П. Добриловић.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.